

Suomen Kuntaliitto ry

Suomi.fi – palvelui- den käyt- töönotto

Nevalainen Jaana

15.2.2017

Suomi.fi-palveluiden käyttöönotto kuntasektorilla

Ennen kuin otatte käyttöön Suomi.fi-palveluita, varmistakaa, että olette ymmärtäneet Suomi.fi-palvelut lukemalla <http://esuomi.fi>. Palveluiden esittelyvideot löytyvät osoitteesta <https://esuomi.fi/palveluntarjoajille/>.

Ilmoittakaa Suomi.fi-palveluiden käyttöönottoaikataulu Väestörekisterikeskukselle <http://www.liity.suomi.fi> -sivustolta löytyvän lomakkeen kautta. Ilmoittakaa myös, jos ette tällä hetkellä ole ottamassa jotain Suomi.fi -palvelua käyttöönnne.

1 Yleistä Suomi.fi-palveluista:

- Käyttöehdot tulee hyväksyä jokaisen palvelun kohdalla.
- Suomi.fi-tunnistamispalvelua varten anottava asiointipalvelukohtaiset tietoluvat.
- Suomi.fi-palveluväylään tarvitaan VRK:n varmenteet.
- Tarvittavat dokumentit löytyvät www.esuomi.fi

1.1 Poikkeusluvut

- Tukipalveluiden käyttöveloitteesta poikkeamista voi hakea VRK:lta.
- Asiakkaan toivotaan olevan ensin yhteydessä KaPA-asiakaspalveluun (kapa-asiakaspalvelu@vrk.fi), jotta tarve mahdolliselle poikkeamiselle voidaan vielä käydä läpi asiantuntijoiden kesken.
- Mikäli käyttöveloitettu näkee poikkeamisen edelleen tarpeellisena, tulee poikkeamista hakea lähettämällä kirjallinen pyyntö VRK:n kirjaamoon.
- VRK tekee päätöksen. Kuitenkin, ennen VRK:n kielteistä päätöstä, hakijalle annetaan mahdollisuus saattaa asia VM:n ratkaistavaksi.

2 Suomi.fi-palveluiden käyttöönotto

Tässä luvussa on kuvattu, kuinka otatte käyttöön ne Suomi.fi-palvelut, joihin on julkishallinnon organisaatioilla käyttövelvoite.

2.1 Suomi.fi-palvelutietovaranto

KaPA-laissa käyttöveloitettun organisaation on kuvattava 1.7.2017 mennessä tiedot lakisääteisiin tehtäviin perustuvista palveluista ja palveluihin kytkeytyvistä asiointikanavista palvelutietovarantoon. Palvelutietovarantoon kuvataan myös muut kuin lakisääteiset palvelut, mutta työ kannattaa aloittaa lakisääteisistä palveluista, niin että ainakin ne ehditään kuvaamaan ennen 1.7.2017. Lakisääteisistä palveluista on tuotettu kuntia varten palveluiden pohjakuvauksia. Näistä on palvelutietovarantoon luotu jokaiselle kunnalle luonnostilaiset palvelukuvaukset kuntien täydennettäväksi.

Käyttöönottoprosessi

1. Nimetkää kunnastanne PTV-yhteyshenkilö ([VM:n nimeämispyyntö ja ohje](#))

2. Liitytkää palvelutietovarannon käyttäjäksi (<https://esuomi.fi/palveluntarjoajille/palvelutietovaranto/kayttoonotto/liittymisohje/>) ja hyväksykää [käyttöehdot](#). Liittymisen jälkeen saatte käyttäjätunnukset sekä palvelutietovarannon tuotanto- että koulutusympäristöihin.
3. Ilmoittautukaa [PTV-koulutuksiin](#). Ottakaa mukaan koulutuksiin myös ne henkilöt, jotka jatkossa mm. tuottavat ja ylläpitävät palvelukuvauksia, palvelukanavia, palvelupisteitä tms.
4. Perehtykää <https://esuomi.fi/palveluntarjoajille/palvelutietovaranto/>
5. Palveluiden kuvaustyö alkaa.

Apua käytännön työhön:

- Aloittakaa PTV-työ lakisääteisistä palveluista. Suosittelemme, että monimutkaisemmat tapaukset jättätte viimeiseksi. (<https://esuomi.fi/palveluntarjoajille/palvelutietovaranto/ptv-tietojen-tuottamisen-yllapito-ja-hyodyntaminen/ptvn-tietosisallot/pohjakuvaus/>)
- Hyödyntäkää työn suunnittelemiseen PTV-käyttöönnoton ja ylläpidon suunnitelmaa ([excel](#))
- Voitte myös varata kuntakohtaisen työpaja-ajan (https://esuomi.fi/palveluntarjoajille/palvelutietovaranto/kayttoonotto/ptv-koulutukset-ja-materiaali/#PTV-tyopajat_2_h)
- Mikkelin työn UKK: <https://esuomi.fi/palveluntarjoajille/palvelutietovaranto/ukk/>
- Kysymyksiin vastauksia saat:
 - yhteydenotto- ja palautelomakkeen kautta <https://response.questback.com/vestrekisterikeskus/ptvpalaute>
 - ptv-tuki@vrk.fi
 - [PTV-klinikka](#) perjantaisin klo 9-10 online. Ruotsinkielinen klo 10-11.

Tukea PTV-työn kustannuksiin:

Hakekaa [VM:ltä tukea](#) PTV-käyttöönnoton kustannuksiin mahdollisimman pian, kuitenkin 31.5.2017 mennessä. Tarvittaessa yhteys Kunta-KaPA-toimiston Susanna Hyväriseen.

2.2 Suomi.fi-tunnistus

KaPA-laissa käyttöveloitettun organisaation on otettava palvelu käyttöön 1.1.2018 mennessä. Jos organisaatiossa ei ole tarvetta vahvaan tunnistamiseen, voitte asian ilmoittaa VRK:lle.

Käyttöönottoprosessi:

Jos organisaationne asiointipalvelussa käytetään Vetumaa TAI haluatte Suomi.fi-tunnistuksen käyttöönnne, toimikaa seuraavasti:

1. Laatikka asiointipalvelukohtainen aikataulu, milloin otatte uuden Tunnistuksen käyttöönnne. Vetumaasiakkaiden pitää kartoittaa ne palvelut, joissa käytetään Vetumaan ja huolehtia, että Suomi.fi-tunnistus on tuotannossa **30.9.2017** mennessä. [Ilmoita käyttöönnoton aikataulu VRK:lle](#).

Hallinnolliset käyttöönnoton tehtävät:

Suomi.fi-tunnistuksen käyttö edellyttää käyttöehtojen lisäksi VTJ-tietolupaa, joka koostuu kahdesta lomakkeesta: 1. Selvitys tietojen suojauksesta sekä 2. Tilaus ja sitoumuslomake. <https://esuomi.fi/palveluntarjoajille/tunnistaminen/tietoluvan-hakeminen/>

1. Tietolupa pitää hakea jokaiselle asiointipalvelulle erikseen. Samalla lomakkeella voi kuitenkin hakea lupaa useammalle asiointipalvelulle.
2. Selvitys tietojen suojauksesta –lomake täytetään myös jokaiselle asiointipalvelulle erikseen.
 - (Huom! lomakkeessa ei lue, mitä asiointipalvelua lomake koskee. tähän on tulossa korjaus. Ennen sitä kirjoittakaa asiointipalvelun nimi tietosuoja-lomakkeen yläreunaan käsin.
3. Suomi.fi-tunnistamisen käyttöehdot hyväksytään yksi/organisaatio.

Tekniset käyttöönoton tehtävät

1. Asiointipalvelu muokataan käyttämään Suomi.fi-tunnistuksen SAML2-rajapintaa. Muokkaamista ja testaamista varten tulee liittyä Suomi.fi-tunnistamisen asiakastestiympäristöön. Ohjeet liittymiselle: <https://esuomi.fi/palveluntarjoajille/tunnistaminen/asiakastestiymparistoon-liittyminen/> .
2. Tekninen materiaali: <https://esuomi.fi/palveluntarjoajille/tunnistaminen/tekninen-aineisto/>

Rahoitus

Vetuma-asiakkaat: Hakekaa [VM:ltä tukea](#) Suomi.fi-tunnistuksen käyttöönoton kustannuksiin mahdollisimman pian, kuitenkin **31.5.2017** mennessä. Tarvittaessa yhteys Kunta-KaPA-toimiston Susanna Hyväriseen.

2.3 Suomi.fi-palveluväylä

Palveluväylän käyttövelvollisuus on alkanut 15.7.2016. Velvollisuus tarkoittaa liittymistoimenpiteiden käynnistämistä. Kuntatoimijan tulee siis huomioida, ettei palveluväylään liittymisestä tule merkittävää pullonkaulaa (esim. ajallisesti) huomioitaessa muut Suomi.fi-tukipalvelut sähköisen asioinnin kannalta. Samoin kunnan edellytetään toimivan tietoisesti omia tietojärjestelmiään kehittäessään (uudet palvelut, uudet integraatiot vanhoihin palveluihin) siten, että hyödynnettäessä palveluväylään kytkettyjä tietovarantoja tulee tietojen hyödyntämisen tapahtua palveluväylän kautta.

Huomioithan että palveluväyläympäristöjä on kolme.

- kehitysympäristö (merkitys palvelun tuotteistaminen - ei niinkään mielenkiintoinen kuntatoimijan kannalta)
- testiympäristö (tuotantoon siirrytään aina testiympäristön kautta, sama LP ei voi kuulua yhtä aikaa testi- ja tuotantoympäristöihin)
- tuotantoympäristö (sähköisen asioinnin palveluympäristö)

Nämä ympäristöt ovat erillisiä. Rekisteröityminen on ympäristökohtainen (kehitysympäristöön rekisteröityessä ei tarvitse hakea autentikointi- ja allekirjoitusvarmenteita).

Liittyminen sinällään on yksinkertainen tapahtuma. Rekisteröityminen edellyttää kuntatoimijalta nimikirjoitusoikeutta. Rekisteröityessään kuntatoimija hyväksyy asiakasorganisaatiolle määritellyt oikeudet ja velvoitteet (katso käyttöehdot) mukaan lukien yleiset tietoturva-vaatimukset.

Suomi.fi-palveluväylään liittymisen prosessi on kuvattu:

- <https://esuomi.fi/palveluntarjoajille/palveluvayla/liittyminen/palveluvaylaan-liittyminen/>

Liityntäpalvelin

Liityntäpalvelin (LP) on komponentti, mikä mahdollistaa varsinaisen liittynän palveluväylään. Liityntäpalvelimesta tulee osa Suomi.fi-palveluväylä palvelukokonaisuutta (operatiivisesti hallittu, valvottu, suojattu palvelukokonaisuus).

Liityntäpalvelimen tuotteistaminen kuntasektorille on käynnissä. Tuotteistuksen kautta markkinoilla on useampi palveluntarjoaja. Nämä palveluntarjoajat tuottavat väylän hyödyntämiseen tähtäävää teknistä palvelua asiakkailleen vakioituna ratkaisuna.

Kuntatoimijan näkökulmasta palveluntarjoajana voi olla nykyinen verkko-/tietoliikennepalveluita tarjoava tai koordinoiva taho (kuten myös mahdollinen kuntatoimijan ICT integraattori)

- Tuotteistaminen mahdollistaa liityntäpalvelun ostamisen markkinoilta kaupalliselta toimijalta (tavoitteena useampi vaihtoehto kuntatoimijalle - sopivimman ratkaisun löytämiseksi)

2.4 Suomi.fi-verkkopalvelu

Suomi.fi-verkkopalvelussa käyttäjä voi tarkastella Palvelutietovarannon tietoja sekä tietoja, jotka hänestä tai hänen edustamastaan luonnollisesta henkilöstä tai organisaatiosta on merkitty käyttäjäorganisaatioiden rekistereihin. Käyttäjäorganisaatio vastaa Suomi.fi-verkkopalveluun tuomiensa tietojen oikeellisuudesta. Tietoja voidaan näyttää vain yksilöivällä tunnisteella (esim. henkilötunnus tai y-tunnus).

Käyttöön velvoitetun organisaation on viimeistään 1.7.2017 tarjottava Palvelunäkymiin yleisesti hyödylliset ja ne tiedot, jotka ovat jo tietoverkon avulla saatavilla Palvelunäkymiin.

Ohjeistus: <https://esuomi.fi/palveluntarjoajille/palvelunakymat/kayttoonoton-ohje/>

2.5 Suomi.fi-viestit

Velvoite: Käyttövelvoitetun organisaation on otettava palvelu käyttöönsä 1.7.2017 mennessä. Palvelu on otettava käyttöön laissa säädettyjen siirtymäsäännösten mukaisesti, kun tukipalvelu on käytettävissä ja vastaavan itsenäisesti hankitun palvelun palvelusopimus on päättynyt.

Asiointitiliä käyttävät asiakkaat ja Asiointitilille liitetyt palvelut: Valtori vastaa Asiointitiliin liittyneiden organisaatioiden palveluiden siirtämisestä Suomi.fi-viestit palveluun automaattisesti, eikä tämä vaadi organisaatioiden järjestelmiin muutoksia. Suomi.fi-viestit palvelun uusien ominaisuuksien käyttäminen vaatii kuitenkin rajapintamuutoksia, koska muutokset eivät ole mukana Asiointitilin WebService-rajapinnassa.

Uusien asiakkaiden ja palveluiden liittyminen (Asiointitili ei käytössä): Käyttötapaukseen sopiva liityntätapa tarkentuu käyttöönottoprojektin yhteydessä. Valtori ja VRK tiedottavat, kun Suomi.fi-viestit viranomaiskäyttönotot voidaan aloittaa. (Lähde: <https://esuomi.fi/kansalaisen-asiointitili-korvautuu-uudella-palvelulla-kevaan-2017-aikana/>)

Hyvä tietää: Jos organisaatio on tehnyt käyttöohjeita tai -videoita nykyisestä Asiointitili-palvelusta, ohjeet tulee päivittää uuden käyttöliittymän mukaisiksi. Käyttöliittymän demoversio löytyy osoitteesta <http://beta.suomi.fi/kansalaiselle/omatsivuni/omatviestit>.

Suomi.fi-viestit, liittyminen: <http://esuomi.fi/palveluntarjoajille/viestinvalitys/tekninen-aineisto/liittymien/>

2.6 Suomi.fi-valtuudet

Julkisen sektorin organisaatioilla on oikeus käyttää Valtuudet-palvelua. Suomi.fi-valtuudet tarjoaa käyttäjäorganisaation asiointipalvelulle henkilön toimintakelpoisuutta ja toimivaltaa tai muuta tahdonilmaisua koskevan tiedon. Asiointipalvelua tarjoava käyttäjäorganisaatio vastaa Valtuudet-palvelusta saamiensa tietojen tietoturvallisesta käsittelystä.

1. **Kuvaa** sähköisen puolesta-asioinnin käyttötapauksesi
2. Nimeä käyttöönoton vastuuhenkilösi (projektipäällikkö ja tekniset vastuuhenkilöt)
3. Ota yhteys kapa-asiakaspalvelu@vrk.fi ja sovi käyttöönottoprojektista
4. Toteuta käyttöliittymämuutokset ja asiointivaltuuskysely omaan palveluusi
5. Sopimus:
 1. VTJ tilaus- ja sitoumushakemus (lomakkeen täyttö)
 2. Selvitys tietojen suojauksesta (tietojen keräys ja lomakkeen täyttö)
 3. Palvelun käyttöehtojen hyväksyminen
6. Tekninen liityntä:
 1. Asiointivaltuuspalvelun hallintaliittymän käyttöönotto
 2. [Liityntäpalvelimen käyttöönotto](#) (Yrityksen / organisaation puolesta-asiointi) TAI
 3. Asiointivaltuudet-web-rajapinnan käyttöönotto, jos käytät palvelua ilman liityntäpalvelinta
 4. Testiympäristöön liittyminen
 5. Hyväksymistestaus (Väestörekisterikeskuksen ja asiakkaan toimesta)
 6. Tuotantoympäristöön liittyminen

Tulossa:

Suomi.fi-kartat (<https://esuomi.fi/palveluntarjoajille/palvelunakymat/hallinnon-karttapalvelu/>)

verkkomaksaminen